

MBOscrum Hand-outs voor Product Owners & Scrum Masters

Voor vierdejaars Software Developers (leiding geven aan derdejaars) - 60-min training

Inhoud:

- 1. PO & SM Checklists (lerend leidinggeven)
- 2. AI-use policy (kwaliteit, veiligheid & leerwaarde)
- 3. Sprint-0 (7 dagen) - Startplan halfjaarproject
- 4. Stand-up & Review scripts (incl. Stakeholder-check)
- 5. Sjablonen: Backlog, Stories, DoR/DoD & Retro

Gebruik: Print of deel in Teams/SharePoint. Houd deze bundel bij de hand tijdens de eerste weken van het project.

MBOscrum

1. PO & SM Checklists (lerend leidinggeven)

Rol & mentaliteit: lerend leidinggeven

- Coach i.p.v. commander: stel vragen, activeer derdejaars om zelf oplossingen te vinden.
- Maak verwachtingen expliciet: Definition of Done (DoD), werkafspraken, responstijden.
- Klein, zichtbaar, vaak: korte iteraties, wekelijkse demo/leerbewijs.
- Feedback-loop: iedere week 1 verbeterpunt (proces) en 1 borgpunt.
- Transparantie: zichtbare backlog, impediment-log, voortgangsindicator.
- Psychologische veiligheid: fouten bespreekbaar; junioren durven risico's te melden.

PRODUCT OWNER - kernchecklist

- Waarde & leerdoelen centraal (productwaarde + leerwaarde).
- Productvisie en doelen vertalen naar een heldere, geprioriteerde backlog.
- User stories schrijven: 'Als [rol] wil ik [behoefte] zodat [waarde]', met acceptatiecriteria.
- Definition of Ready (DoR) & Definition of Done (DoD) bewaken.
- Stakeholdermanagement: verwachtingen afstemmen, demo's plannen, feedback verwerken.
- AI-vaardig: AI inzetten voor ideatie/refinement/testideeën; altijd menselijke review en tests.

PRODUCT OWNER - valkuilen (don'ts)

- Vage sprintdoelen ('we gaan verder') i.p.v. outcome-gerichte doelen.
- Backlog niet zichtbaar of te groot/ongeprioriteerd.
- Stakeholders vergeten of demo's overslaan.
- AI-output overnemen zonder review/tests/licentiecheck.

SCRUM MASTER - kernchecklist

- Procesfacilitator: ritme bewaken (dagstart, review, retro), focus & flow.
- Impediment hunter: obstakels zichtbaar maken en wegnemen (of escaleren).
- Teamcoach: eigenaarschap bij derdejaars stimuleren; lerend klimaat bouwen.
- MBOscrum-rituelen benutten: Warming-Up (focus) & Cooling-Down (reflectie/borging).
- AI-borging: review-afspraken, veilige data-voering, quality gates inbouwen.

SCRUM MASTER - valkuilen (don'ts)

- Ceremonies afraffelen of schrappen (schijncontrole).

- Impediments parkeren ('komt later wel').
- Micromanagen of alles zelf fixen (leerwinst zakt weg).
- Alleen op output sturen; ook leerdoelen zichtbaar maken.

Quick checks per week

- Is het sprintdoel outcome-gericht?
- Staat de top-5 stories 'ready' met acceptatiecriteria?
- Heeft ieder teamlid een heldere, haalbare dagtaak?
- Zijn impediments benoemd en toegewezen?
- Staat de demo (waarde + leerbewijs) ingepland?
- Is er een retro-actie gekozen en geborgd?

MBOscrum

2. AI-use policy (kwaliteit, veiligheid & leerwaarde)

Waarom deze policy?

- AI verandert hoe we software ontwikkelen. Deze afspraken borgen kwaliteit, veiligheid en leerwaarde.

Toegestaan (voorbeeldtoepassingen)

- Idee-generatie (requirements, namen, testideeën).
- Snippets/regex, boilerplate, refactoring-suggesties.
- Schrijven van testcases of testdata (zonder persoonsgegevens).
- Samenvatten van documentatie, uitleg van algoritmes.

Verplicht bij AI-gebruik

- Menselijke review (2-ogen-principe) en werken met tests (unit/integration).
- Herkomst/credits noteren bij overgenomen code of tekst.
- Resultaat functioneel verifiëren (runnen, testen) voor integratie.
- Risico-inschatting maken: technische, juridische, ethische aspecten.

Verboden

- Persoons- of gevoelige data in AI-tools voeren.
- Code met onduidelijke licentie overnemen.
- Ongeteste AI-output naar productie of demo pushen.
- AI gebruiken om leerdoelen te omzeilen (plagiat).

Kwaliteitsborging (Quality Gate)

- Code review + CI-tests geslaagd.
- Acceptatiecriteria gehaald; DoD afgevinkt.
- Security-check (geen hardcoded secrets, geen data leaks).
- PO keurt op waarde/risico; SM checkt proces/borging.

Data & privacy

- Gebruik testdata; anonimiseer waar mogelijk.
- Bewaar geen API-keys/secrets in code of prompts.

- Volg school- en projectafspraken m.b.t. privacy en compliance.

Tools (invullen per team)

- AI-coding assistant: _____
- Documentatie/zoektool: _____
- CI/teststack: _____
- Beperkingen/filters: _____

Evaluatie van AI-gebruik (wekelijks)

- % AI-code dat review/tests doorstaat.
- Tijdwinst vs. tijdverlies door debugging.
- Lessen voor volgende sprint (wat houden we, wat stoppen we).

MBOscrum

3. Sprint-0 (7 dagen) - Startplan halfjaarproject

Overzicht

- Doel: team opstarten, doelen en werkafspraken vastleggen, eerste backlog ready, proefsprint draaien met een reviewbaar resultaat (incl. leerbewijs).

Dag 1-2

- Kick-off met derdejaars: teamcharter, rollen, communicatiekanalen.
- Werkafspraken + Definition of Done (DoD); Definition of Ready (DoR).
- PO: productvisie, 'north star', eerste backlog (10-15 items) met acceptatiecriteria.
- SM: ritmes plannen (dagstart 10-15 min; review/retro ritme), impediment-log opzetten.
- MBOscrum: Warming-Up (focus) en Cooling-Down (reflectie).

Dag 3-4

- Backlog refinement: stories splitsen/schalen, top-5 'ready'.
- Risicoanalyse (technisch, planning, afhankelijkheden).
- AI-use policy mini: wat mag, wat niet, reviews & tests, credits vastleggen.
- Definition of Value (DoV): hoe meten we waarde en leerwaarde?

Dag 5-7 (Proefsprint)

- Kies 1-3 kleine items die demo-waardig zijn.
- Dagelijkse dagstart; impediments actief beheren.
- Einde week: review (waarde + leerbewijs) en retro (1 verbeteractie kiezen).

Deliverables Sprint-0

- Teamcharter, Werkafspraken, DoR/DoD (zichtbaar in Teams/SharePoint).
- Backlog met prioriteiten en acceptatiecriteria.
- Impediment-log + escalatieroutes.
- AI-use policy mini (1-pager).
- Demo-artifact + leerbewijs (reflectie/artefact).

MBOscrum

4. Stand-up & Review Scripts (incl. Stakeholder-check)

Dagstart (90 sec per persoon) - script

- Gisteren heb ik... (waarde/progressie)
- Vandaag ga ik... (link met sprintdoel)
- Mijn impediments zijn... (wat heb ik nodig?)
- SM noteert impediments + follow-up; PO bewaakt link met waarde.

Stakeholder-update (60 sec) - PO

- Sprintdoel in 1 zin (outcome).
- Wat is er opgeleverd (proof/demo)?
- Opvallende feedback of risico's.
- Volgende stap en wat we van u verwachten.

Review - agenda (30-45 min)

- Welkom & doel van de review (PO).
- Demo door team (3-5 min per item).
- Feedback verzamelen en beslissen (PO + stakeholders).
- Leerbewijs delen (wat hebben we geleerd?).
- Volgende stappen (impact op backlog).

Retro - snelle formats (15-25 min)

- Start/Stop/Doorgaan (+ 1 procesactie kiezen).
- 4L's: Liked, Learned, Lacked, Longed for.
- Mad/Sad/Glad (met 1 verbeteractie).

MBOscrum specifieke elementen

- Warming-Up (2-3 min): focus, doelen, energie.
- Cooling-Down (2-3 min): reflectie en borging van leerpunten.

Observatiekaart (voor duo's) - 2 tops / 1 tip

- Top: _____
- Top: _____

- Tip: _____

MBOscrum

5. Sjablonen: Backlog, Stories, DoR/DoD & Retro

User Story-template

- Als [rol] wil ik [behoefte] zodat [waarde].
- Acceptatiecriteria (Gherkin optioneel):
- - Gegeven ... - Wanneer ... - Dan ...
- Testideeën/kanttelingen: _____

Definition of Ready (DoR) - checklist

- Story beschrijft duidelijke waarde/gebruiker.
- Acceptatiecriteria aanwezig en testbaar.
- Dependencies benoemd; risico's in beeld.
- Grootte realistisch; team begrijpt de scope.
- Design/technische keuzes (indien nodig) helder.

Definition of Done (DoD) - checklist

- Code gebouwd, getest (unit/integration) en gereviewd.
- Documentatie/README bijgewerkt.
- Security-checks gedaan (geen secrets, licenties oké).
- Geïntegreerd in main/develop; werkt in target-omgeving.
- Demo-klaar + leerbewijs toegevoegd.

Backlog-prioritering (voorbeeld)

- Prioriteit: Must / Should / Could / Won't (MoSCoW) of WSJF.
- Kleine items voorkezen voor flow; grote stories splitsen.

Estimatie (simpel)

- T-shirt sizes: XS/S/M/L/XL of Story Points (1/2/3/5/8).
- Team bepaalt referentie-story voor consistentie.

Retro-sjablonen

- Start/Stop/Doorgaan:
- Start: _____ Stop: _____ Doorgaan: _____

- 4L's: Liked / Learned / Lacked / Longed for:
- Liked: ____ Learned: ____ Lacked: ____ Longed for: ____
- Actiepunt (SMART) + eigenaar + deadline: _____

Impediment-log (mini)

- Datum | Beschrijving | Eigenaar | Volgende stap | Deadline | Status
- ____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____